

Jubileumsåret

Viola Trädgårdsvärlden 1895-2020

Blomstersmyckning och flera föreningar ser dagens ljus

Under Violas jubileumsår kommer vi att ta upp händelser och annat som varit viktigt för både tidningen och trädgårdsvärlden. Vi börjar med bildandet av en organisation som haft stor betydelse, både för Viola och för trädgårdsbranschen, bildandet av Sveriges Handelsträdgårdsmästareförbund, SHTF som sedan kom att bli TRF, GRO och nu LRF Trädgård.

År 1903 bildades förbundet och det kom snabbt att bli betydelsefullt för utvecklingen. Inte minst för att det runt sekelskiftet blev allt viktigare att samarbeta och organisera sig i en tid med stora omstruktureringar inom trädgårdssektorn.

Under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet, i samband med industrialiseringen och den stora flyttströmmen från landsbygden till städerna, blev det allt vanligare att de så kallade slotts- och herrgårdsträdgårdarna började sälja sina produkter i närbelägna städer och samhällen. Nya marknader öppnades och många som tidigare arbetat vid slottsträdgårdar och fått sin utbildning där öppnade eget. De skaffade så småningom modernare växthus och odlade ett mer specialiserat sortiment.

Plantskolorna organiserade sig

Även plantskolorna är tidigt ute och 1906 bildas Svenska Trädskoleägarföreningen och något eller några år senare gör de ett så kallat "tillkännagivande" i Viola. Ett 20-tal plantskolor framhåller vikten av att "köpare av fruktträd och övriga plantskolealster stöde vända sig direkt till en känd inhemsk plantskola. Härigenom vinnes större säkerhet för sortaktighet samt för orten passande sorter erhålles, än då plantskolealster inköpes från återförsäljare, vilka i saknad av egna plantskolor uteslutande driva handel med in- eller merendels utländska träd och buskar." Troligen ligger den ökande konkurrensen från import bakom detta tillkännagivande och i Viola finns fler exempel på sätt att stimulera försäljning av svenskodlat.

Under 1940-talet gick föreningen

Gravsmäckningar vid allhelgona är ett initiativ från Sveriges Handelsträdgårdsmästareförbund. Foto: Istockphoto.com

sammans med Skånska Plantskoleföreningen och bildade Svenska Plantskolornas Riksförbund, SPR och på 1980-talet gick de sedan upp i TRFs nybildade plantskoleorganisation.

SHTF bakom gravsmäckningsdag

Ett annat exempel för att främja den inhemska produktionen är införandet av en blomstersmyckningsdag på kyrkogårdar efter att SHTFs dåvarande förbundsordförande Frans Johanson höll ett föredrag 1913 om att införa en minnesdag på kyrkogårdar och gravar smäckas med blommor. Till en början var den förlagd till Mikaelisöndagen men när Alla helgons dag blev en helgdag 1953 flyttades den dit.

Syftet var att öka intresset för blommor under hösten då efterfrågan var lägre och julens blommor inte börjat drivas fram i växthusen. Gravsmäckningsdagen i samband med allhelgonahelgen kom så att bli en av de mest lyckade kampanjerna inom trädgårdsvärlden, vilket inte många känner till.

Ann Richardsson

Källor: TRF 100 - en resa genom ett sekel. Utgiven av Gröna Näringens Riksorganisation 2003. Inger Olsson, Hortikultura, www.iowebb.com

En annons i Viola 1915 med en vädjan om att hjälpa till att marknadsföra Gravsmäckningsdagen.

Till Sveriges Blomsterodlare och Blomsterhandlare!

Señan nu det beslut skall bringas i verkställighet att införa i vårt land den vackra seden att på en bestämd dag för landet bringa de hänsome om blomsterhyllning, rikter styrelsen för Sveriges Handelsträdgårdsmästareförbund en varm vädjan till Eder att på allt sätt i Eder ort arbeta för dess beaktande såsom genom samtal med kunder, annonsering, skyltning, vinnande av ortspressen och på andra vägar, som synes lämpliga.

Blomsterodlare ombegär att skydda sina blommor för skadegörelse av frost.

Gravsmäckningsdagen
blir Söndagen den 3 Oktober.

Nordiska Trädgårdsutställningen i Göteborg 1923 hölls samtidigt som den stora Jubileumsutställningen i samband med stadens 300 års jubileum.

"Knut Bovin, Violas och Gartnerfondens skapare, är icke mer." Så inleds texten på dödsrunan införd i Viola i augusti 1926.

Våren 1927 får Viola ett nytt utseende, något om togs emot med både ris och ros.

Början av 1900-talet

Allt bläddra i Viola från början av förra seklet ger en bild av att det händer saker inom trädgårdsvärlden. Allt fler företag dyker upp bland annonserna och texterna blir längre och det blir allt fler bilder. Inte minst dokumenteras utställningar runt om i landet och utomlands. Under 1900-talets början är tiden då det är "inne" med utställningar av olika slag och det arrangerades allt från stora utställningar som Baltiska utställningen i Malmö 1914 och Jubileumsutställningen i Göteborg 1923.

I Viola går det under denna tid att hitta referat och resultat från utställningar i både huvudstaden och mindre städer. I slutet av 1916 går det att läsa att Borås trädgårdsmannasällskap anordnat en trädgårdsutställning och Viola citerar en lokaltidning "Här hade våra skickliga trädgårdsmän lämnat till påseende det bästa och det vackraste deras jord givit dem denna höst. Där fanns varieteter av Chrysanthemum, camelior, begonior och cyklamen, vilka utgjorde de huvudsakliga blomsterslagen vid utställningen."

Under 1920-talet förändrades också tidningens utseende, vilket troligen hade att göra med att Violas grundare Knut Bovin avled 1926. I flera nummer hyllades han med artiklar och begravnings skildrades med både text och bilder. Henning Halldor som arbetat på tidningen i några år tog över som redaktör och våren 1927 får Viola ett nytt utseende. Det är inte den första och enda gången utan under tidningens historia har Viola sett olika ut, vilket vi kommer att återkomma till längre fram.

Ann Richardsson